T.C.
D A N I Ş T A Y
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU
Esas No : 2025/12
Karar No : 2025/35

BÖLGE İDARE MAHKEMESİ KARARLARI ARASINDAKİ AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİ HAKKINDA KARAR

Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulunun 30/01/2025 tarih ve E:2025/4, K:2025/4 sayılı kararıyla;

Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi tarafından, Dairelerinin 10/12/2024 tarih ve E:2024/1992, K:2024/2190 sayılı; Bursa Bölge İdare Mahkemesi 6. İdari Dava Dairesinin 20/09/2024 tarih ve E:2024/357, K:2024/9 sayılı; Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesinin 29/11/2024 tarih ve E:2024/1553, K:2024/1632 sayılı; Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin 17/09/2024 tarih ve E:2024/1423, K:2024/1978 sayılı; Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesinin 22/03/2024 tarih ve E:2024/1067, K:2024/1669 sayılı; Adana Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesinin 07/11/2024 tarih ve E:2024/1101, K:2024/1674 sayılı kararları ile İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesinin 07/07/2023 tarih ve E:2023/1828, K:2023/2065 sayılı kararı arasındaki aykırılığın giderilmesinin istenmesi nedeniyle,

"Aykırılığın, uyuşmazlıklarda dava konusu zımni ret işlemlerinin 6458 sayılı Kanun'un 80. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi kapsamındaki diğer idari karar ve işlemlerden olduğu ve dolayısıyla yasal dava açma süresinin otuz (30) gün olduğuna ilişkin Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi kararı doğrultusunda giderilmesi gerektiği" görüşüyle, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 3/C maddesinin 5. fıkrası uyarınca karar verilmesi için dosyanın Danıştaya gönderilmesi üzerine,

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca, Tetkik Hâkimi Semra Yenigün'ün açıklamaları dinlendikten sonra konu ile ilgili kararlar ve yasal düzenlemeler incelenerek gereği görüşüldü:

I- AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE KONU BÖLGE İDARE MAHKEMESİ KARARLARI :

A-GAZİANTEP BÖLGE İDARE MAHKEMESİ 4. İDARİ DAVA DAİRESİNİN E:2024/1992 SAYILI DOSYASINA KONU YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istemin özeti: Suriye uyruklu davacıya geçici koruma kimlik belgesi verilmesi talebiyle yapılan 07/03/2023 tarih ve 33372 evrak kayıt numaralı başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istenilmiştir.

Gaziantep 1. İdare Mahkemesinin 12/07/2024 tarih ve E:2024/1325, K:2024/1872 sayılı kararının özeti:

Uyuşmazlıkta, dava konusu zımni ret işleminin 6458 sayılı Kanun'un 80. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi kapsamındaki diğer idari karar ve işlemlerden olduğu, dolayısıyla yasal dava açma süresinin 30 (otuz) gün olduğu, davacının başvurusunun 07/03/2024 tarihinde idarenin kayıtlarına girdiği, davalı idarenin ise bu başvuruyu yasal süresi içerisinde (30 gün) cevap vermeyerek 08/04/2024 tarihinde zımni olarak reddetmiş sayıldığı, dava konusu zımni ret işleminin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın ise, ilk olarak, 24/05/2024 tarihinde kayıtlara giren dilekçe ile açıldığının görüldüğü,

Bu durumda, dava konusu zımni ret işlemine karşı, başvurunun zımnen reddedilmiş sayıldığı 08/04/2024 tarihinden itibaren 30 gün içerisinde ve en geç 08/05/2024 tarihine kadar dava açılması gerekirken, bu süre geçirildikten sonra ilk olarak 24/05/2024 tarihinde açılan bu davanın süre aşımı nedeniyle esasının incelenmesine hukuken olanak bulunmadığı gerekçesiyle, davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar verilmiştir.

Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin 10/12/2024 tarih ve E:2024/1992, K:2024/2190 sayılı kararının özeti:

İstinaf başvurusuna konu Mahkeme kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinde düzenlenen kararın kaldırılması nedenlerinin bulunmadığı gerekçesiyle istinaf isteminin reddine kesin olarak karar verilmiştir.

B-İSTANBUL BÖLGE İDARE MAHKEMESİ 9. İDARİ DAVA DAİRESİNİN E:2023/1828 SAYILI DOSYASINA KONU YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istemin özeti: Suriye uyruklu davacı tarafından, geçici koruma başvurusunun işleme koyularak İstanbul ilinde geçici koruma statüsü ve geçici koruma kimlik belgesi verilmesi talebiyle 30/12/2022 tarihinde yapılan başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istenilmiştir.

İstanbul 16. İdare Mahkemesinin 03/04/2023 tarih ve E:2023/5799, K:2023/2087 sayılı kararının özeti:

Uyuşmazlıkta, dava konusu zımni ret işleminin davacının geçici koruma statüsü altına alınma talebine yönelik olması nedeni ile 6458 sayılı Kanun'un 80. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi kapsamındaki diğer idari karar ve işlemlerden olduğu, dolayısıyla yasal dava açma süresinin 30 (otuz) gün olduğu, davacının başvurusunun davalı idareye 30/12/2022 tarihinde, yani zımni ret süresinin otuz güne indirgenmesi ile ilgili yasal düzenlemenin yürürlük tarihinden sonra ulaştığı, davalı idarenin ise bu başvuruyu yasal süresi içerisinde (30 gün) cevap vermeyerek 28/01/2023 tarihinde zımni olarak reddettiği, dava konusu zımni ret işleminin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın ise 15/03/2023 tarihinde Mahkemeleri kayıtlarına giren dilekçe ile açıldığının görüldüğü,

Bu durumda, dava konusu zımni ret işlemine karşı, başvurunun zımnen reddedilmiş sayıldığı 28/01/2023 tarihinden itibaren 30 gün içerisinde ve en geç 27/02/2023 (dava açma süresinin son günü olan 26/02/2023 tarihinin pazar gününe denk gelmesi nedeni ile) tarihine kadar dava açılması gerekirken, bu süre geçirildikten sonra 15/03/2023 tarihinde açılan bu davanın süre aşımı nedeniyle esasının incelenmesine hukuken olanak bulunmadığı gerekçesiyle, davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar verilmiştir.

İstabul Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesinin 07/07/2023 tarih E:2023/1828, K:2023/2065 sayılı kararının özeti:

Uyuşmazlık konusu kararda 30 günlük özel dava açma süresinin aşıldığı gerekçesiyle dava süre aşımı nedeniyle reddedilmiş ise de; 6458 sayılı Kanun'daki düzenlemenin, uluslararası koruma başvurusu üzerine tesis edilen işlemlerle ilgili dava açma süresine ilişkin olduğu, geçici koruma statüsü ile ilgili işlemler açısından 6458 sayılı Kanun'da açıkça dava açma süresi ile ilgili bir düzenleme olmadığından ve Anayasa Mahkemesinin mahkemeye erişim hakkı ile ilgili

kararlarında; dava açma süresinin yoruma dayalı olarak belirlenerek mahkemeye erişim hakkını zorlaştıracak veya imkansız kılacak şekilde karar verilmesinin hak ihlali sayıldığı,

Olayda, davacının başvurusuna 30 günlük cevap verme süresi içerisinde idarece cevap verilmeyerek reddedilmesinden sonra genel dava açma süresi olan altmış (60) gün içerisinde açıldığı açık olan davanın esasının incelenerek bir karar verilmesi gerekirken davanın süre aşımı yönünden reddine dair kararda hukuka uyarlık görülmediği gerekçesiyle, İstanbul 16. İdare Mahkemesinin 03/04/2023 tarih ve E:2023/5799, K:2023/2087 sayılı kararının kaldırılmasına karar verilmiştir.

II- İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY:

Suriye uyruklu davacılar tarafından, geçici koruma statüsü veya bu statüye bağlı olarak geçici koruma kimlik belgesi verilmesi talebiyle yapılan başvuruların zımnen reddine ilişkin işlemlerin iptali istemiyle açılan davalarda, dava açma süresi değerlendirilirken, otuz (30) günlük özel dava açma süresinin mi (6458 sayılı Kanun'un 80. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi), yoksa altmış (60) günlük genel dava açma süresinin mi dikkate alınması gerektiği hususunda verilen farklı nitelikteki kararların kesinleşmesi üzerine incelenen aykırılığın oluştuğu görülmüştür.

İLGİLİ MEVZUAT :

1-2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası:

XV. Temel hak ve hürriyetlerin korunması

Madde 40 - Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkanının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir.

Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.

2-2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu:

Dava açma süresi:

Madde 7 - 1. Dava açma süresi, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştayda ve idare mahkemelerinde altmış ve vergi mahkemelerinde otuz gündür.

2. Bu süreler;

a) İdari uyuşmazlıklarda; yazılı bildirimin yapıldığı,

b) Vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezalarından doğan uyuşmazlıklarda: Tahakkuku tahsile bağlı olan vergilerde tahsilatın; tebliğ yapılan hallerde veya tebliğ yerine geçen işlemlerde tebliğin; tevkif yoluyla alınan vergilerde istihkak sahiplerine ödemenin; tescile bağlı vergilerde tescilin yapıldığı ve idarenin dava açması gereken konularda ise ilgili merci veya komisyon kararının idareye geldiği;

tarihi izleyen günden başlar...

İdari makamların sükutu:

Madde 10 - 1. İlgililer, haklarında idari davaya konu olabilecek bir işlem veya eylemin yapılması için idari makamlara başvurabilirler.

2. Otuz gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır. İlgililer otuz günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde, konusuna göre Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine dava açabilirler. Otuz günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgili bu cevabı, isteminin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebilir. Bu takdirde dava açma süresi işlemez. Ancak, bekleme süresi başvuru tarihinden itibaren dört ayı geçemez. Dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde, otuz günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açabilirler.

3-6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu:

ÜÇÜNCÜ KISIM: Uluslararası Koruma

İKİNCİ BÖLÜM: Genel Usuller

İdari itiraz ve yargı yolu

Madde 80 -(1) **Bu Kısımda yazılı hükümler uyarınca alınan kararlara karşı** idari itiraz ve yargı yoluna başvurulduğunda aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) İlgili kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı tarafından kararın tebliğinden itibaren on gün içinde Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonuna itiraz edilebilir. Ancak 68 inci, 72 nci ve 79 uncu maddelere göre verilen kararlara karşı sadece yargı yoluna başvurulabilir.

b) İdari itiraz sonucu alınan karar, ilgiliye veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. Kararın olumsuz olması halinde, ilgili kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

c) Bakanlık, verilen kararlara karşı yapılan idari itiraz usullerini düzenleyebilir.

ç) 68 inci maddede düzenlenen yargı yolu hariç olmak üzere, 72 nci ve 79 uncu maddeler çerçevesinde alınan kararlara karşı, kararın tebliğinden itibaren on beş gün, **alınan diğer idari karar ve işlemlere karşı kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde, ilgili kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı tarafından yetkili idare mahkemesine başvurulabilir.**

d) 72 nci ve 79 uncu maddeler çerçevesinde mahkemeye yapılan başvurular on beş gün içinde sonuçlandırılır. Mahkemenin bu konuda vermiş olduğu karar kesindir.

e) İtiraz veya yargılama süreci sonuçlanıncaya kadar ilgili kişinin ülkede kalışına izin verilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: Geçici Koruma ve Uluslararası Korumaya İlişkin Diğer Hükümler

Geçici koruma

Madde 91 - (1) Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara geçici koruma sağlanabilir.

(2) Bu kişilerin Türkiye'ye kabulü, Türkiye'de kalışı, hak ve yükümlülükleri, Türkiye'den çıkışlarında yapılacak işlemler, kitlesel hareketlere karşı alınacak tedbirlerle ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar arasındaki iş birliği ve koordinasyon, merkez ve taşrada görev alacak kurum ve kuruluşların görev ve yetkilerinin belirlenmesi, Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

4-22/10/2014 tarih ve 29153 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Geçici Koruma Yönetmeliği

Geçici koruma kimlik belgesi

Madde 22 - (1) Kayıt işlemleri tamamlananlara, valilikler tarafından geçici koruma kimlik belgesi düzenlenir. 8 inci maddenin birinci fıkrası kapsamına girenlere geçici koruma kimlik belgesi verilmez, verilmişse iptal edilir.

(2) Geçici koruma kimlik belgesi verilenlere, 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu kapsamında yabancı kimlik numarası da verilir.

(3) Geçici koruma kimlik belgesinin şekli ve içeriği Genel Müdürlük *(Göç İdaresi Genel Müdürlüğü)* tarafından belirlenir, bu belge süreli veya süresiz olarak hiçbir ücrete tabi olmaksızın düzenlenir.

(4) Geçici koruma kimlik belgesinin yıpranması ya da kaybedilmesi durumunda ilgiliden açıklama istenir ve bu durum kayıt altına alınır. Belgenin yıpranması halinde belge iptal edilir. Yıpranan ya da kaybedilen belgenin yerine yenisi düzenlenir.

(5) Geçici korumanın sona ermesi halinde geçici koruma kimlik belgesi geçerliliğini kaybeder ve yabancıdan geri alınır.

5-2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun:

Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulu:

Madde 3/C-

...

4. Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevleri şunlardır:

...

c) Benzer olaylarda, bölge idare mahkemesi dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında veya farklı bölge idare mahkemeleri dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında aykırılık veya uyuşmazlık bulunması hâlinde; resen veya ilgili bölge idare mahkemesi dairelerinin ya da istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların bu aykırılığın veya uyuşmazlığın giderilmesini gerekçeli olarak istemeleri üzerine, istemin uygun görülmesi hâlinde kendi görüşlerini de ekleyerek Danıştaydan bu konuda karar verilmesini istemek.

...

5. Dördüncü fıkranın (c) bendine göre yapılacak istemler, konusuna göre İdari veya Vergi Dava Daireleri Kuruluna iletilir. İlgili dava daireleri kurulunca üç ay içinde karar verilir. Aykırılık veya uyuşmazlığın giderilmesine ilişkin olarak bu fıkra uyarınca verilen kararlar kesindir.

KONU İLE İLGİLİ DİĞER KARARLAR :

-Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 14/05/2025 tarih ve E:2025/13, K:2025/34 sayılı kararı:

"...

Başvuruya konu olan kararlar arasındaki aykırılığı, Suriye uyruklu davacıların geçici koruma statülerinin veya bu statüye dayalı olarak verilen geçici koruma kimlik belgelerinin iptali/sonlandırılmasına ilişkin işlemlerin iptali istemiyle açılan davalarda, dava açma süresi değerlendirilirken, otuz (30) günlük özel dava açma süresinin mi (6458 sayılı Kanun'un 1. fıkrasının 80. maddesi (ç) bendi), yoksa altmış (60) günlük genel dava açma süresinin mi dikkate

alınması gerektiği hususu oluşturmaktadır.

*Yukarıda yer verilen yasal düzenlemeler çerçevesinde; 6458 sayılı Kanun'un **üçüncü kısmının** ikinci bölümünde yer alan 80. maddesinin 1. fıkrasında, **bu kısımda** yazılı hükümler uyarınca alınan kararlara karşı idari itiraz ve yargı yoluna başvurulduğunda uygulanacak hükümler belirtilmiş, Kanun'un 68. maddesinde düzenlenen yargı yolu hariç olmak üzere, 72. ve 79. maddeler çerçevesinde alınan kararlara karşı, kararın tebliğinden itibaren on beş gün, **alınan diğer idari karar ve işlemlere karşı** kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde, ilgili kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı tarafından yetkili idare mahkemesine başvurulabileceği kuralına yer verilmiş; uyuşmazlıklara konu "geçici koruma" statüsü de anılan Kanun'un **üçüncü kısmının** dördüncü bölümünde düzenlenmiştir.*

Bu durumda, 6458 sayılı Kanun'un 80. maddesi metninde de açıkça bulunduğu kısımda yazılı hükümler uyarınca alınan kararlara karşı idari itiraz ve yargı yolu usulünün gösterildiğinin belirtilmesi ve anılan Kanun'da, söz konusu 80. madde ile geçici koruma statüsünü düzenleyen 91. maddenin aynı kısımda yer almaları karşısında, geçici koruma statüsü ile ilgili olarak idarelerce tesis edilecek işlemlerin 6458 sayılı Kanun'un 80. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi kapsamındaki diğer idari karar ve işlemlerden olduğu ve dolayısıyla bu işlemlerin iptali istemiyle açılacak davaların, otuz (30) günlük özel dava açma süresine tabi olduğu sonucuna varılmıştır..."

HUKUKİ DEĞERLENDİRME :

Usul Yönünden:

2576 sayılı Kanun'un 3/C maddesindeki düzenleme dikkate alındığında, bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun Danıştaydan aykırılığın giderilmesi başvurusunda bulunabilmesi koşullarından birisi, başvuruya konu bölge idare mahkemesi idari dava dairesi kararlarının benzer olaylara ilişkin olmasıdır.

Konusu farklı olan ve farklı hukuki irdeleme ve incelemeye tabi tutularak çözümlenecek olan davaların benzer olaylara ilişkin olduğu söylenemeyeceğinden, bu davalarda bölge idare mahkemesi dairelerince verilen kararlar arasında aykırılık bulunduğundan bahisle aykırılığın giderilmesi de hukuken mümkün değildir.

Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulunca, aykırılığın giderilmesi istemine konu edilmek istenilen davaların benzer olaylarda verilen farklı kararlara ilişkin olduğundan bahisle söz konusu başvuru yapılmış ise de, Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin 10/12/2024 tarih ve E:2024/1992, K:2024/2190 sayılı kararı ile İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesinin 07/07/2023 tarih ve E:2023/1828, K:2023/2065 sayılı kararında, davacılar tarafından, geçici koruma statüsü veya bu statüye bağlı olarak geçici koruma kimlik belgesi verilmesi talebiyle yapılan başvuruların zımnen reddine ilişkin işlemlerin dava konusu edildiği, ancak anılan kararlar dışındaki aykırılığın giderilmesi istemine konu diğer Bölge İdare Mahkemeleri kararlarında, davacıların, geçici koruma statülerinin iptaline ilişkin işlemlerin dava konusu edildiği, Başkanlar Kurulu kararının içeriğinden, aykırılığın giderilmesi istemi konusunun, zımni ret işlemlerine karşı açılan davaların hangi dava açma süresine tabi olduğuna yönelik olduğu anlaşıldığından, söz konusu uyuşmazlıkların, dava açma süreleri yönünden farklı hukuki irdeleme

ve incelemeye tabi tutularak çözümlenecek olmaları nedeniyle aykırılığın giderilmesine ilişkin değerlendirmenin, Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin 10/12/2024 tarih ve E:2024/1992, K:2024/2190 sayılı kararı ile İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesinin 07/07/2023 tarih ve E:2023/1828, K:2023/2065 sayılı kararı arasında yapılması gerektiğine karar verilmiştir.

Esas yönünden:

Başvuruya konu olan kararlar arasındaki aykırılığı, Suriye uyruklu davacılar tarafından, geçici koruma statüsü veya bu statüye bağlı olarak geçici koruma kimlik belgesi verilmesi talebiyle yapılan başvuruların zımnen reddine ilişkin işlemlerin iptali istemiyle açılan davalarda, dava açma süresi değerlendirilirken, otuz (30) günlük özel dava açma süresinin mi (6458 sayılı Kanun'un 80. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi), yoksa altmış (60) günlük genel dava açma süresinin mi dikkate alınması gerektiği hususu oluşturmaktadır.

Yukarıda yer verilen yasal düzenlemeler çerçevesinde; 6458 sayılı Kanun'un **üçüncü kısmının** ikinci bölümünde yer alan 80. maddesinin 1. fıkrasında, **bu kısımda** yazılı hükümler uyarınca alınan kararlara karşı idari itiraz ve yargı yoluna başvurulduğunda uygulanacak hükümler belirtilmiş, Kanun'un 68. maddesinde düzenlenen yargı yolu hariç olmak üzere, 72. ve 79. maddeler çerçevesinde alınan kararlara karşı, kararın tebliğinden itibaren on beş gün, **alınan diğer idari karar ve işlemlere karşı** kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde, ilgili kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı tarafından yetkili idare mahkemesine başvurulabileceği kuralına yer verilmiş; uyuşmazlıklara konu "geçici koruma" statüsü de anılan Kanun'un **üçüncü kısmının** dördüncü bölümünde düzenlenmiştir.

Kurulumuzun yukarıda yer alan 14/05/2025 tarih ve E:2025/13, K:2025/34 sayılı kararı ile, "*6458 sayılı Kanun'un 80. maddesi metninde de açıkça bulunduğu kısımda yazılı hükümler uyarınca alınan kararlara karşı idari itiraz ve yargı yolu usulünün gösterildiğinin belirtilmesi ve anılan Kanun'da, söz konusu 80. madde ile geçici koruma statüsünü düzenleyen 91. maddenin aynı kısımda yer almaları karşısında, geçici koruma statüsü ile ilgili olarak idarelerce tesis edilecek işlemlerin 6458 sayılı Kanun'un 80. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi kapsamındaki diğer idari karar ve işlemlerden olduğu ve dolayısıyla bu işlemlerin iptali istemiyle açılacak davaların, otuz (30) günlük özel dava açma süresine tabi olduğu sonucuna varıldığı*" gerekçesiyle, Bölge İdare Mahkemesi kararları arasındaki aykırılığın, "yabancı uyruklu davacıların geçici koruma statülerinin veya bu statüye bağlı olarak verilen geçici koruma kimlik belgelerinin iptaline ilişkin işlemlerin iptali istemiyle açılan davaların, 6458 sayılı Kanun'un 80. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi kapsamında otuz (30) günlük özel dava açma süresine tabi olduğu" doğrultusunda giderilmesine kesin olarak karar verilmiştir.

Öte yandan, dava açma süreleriyle ilgili olarak **Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu**, 15/03/2022 tarih ve E:2021/2, K:2022/1 sayılı kararı ile, "*Anayasa'nın 40. maddesi hükmü uyarınca, özel dava açma süresine tâbi olmasına rağmen, bu hususun işlemde ya da yazılı bildirimde açıklanmaması hâlinde, dava konusu işlemin tebliğ tarihinden itibaren özel dava açma süresinin değil, genel dava açma süresinin uygulanması gerektiği yorumunun, hukuki güvenlik ve*

idari istikrar ilkesi ile mahkemeye erişim hakkı arasındaki hassas dengeyi sağlayan bir özellik taşıdığı; ilgililere aşırı bir külfet yüklemediği, vergi mahkemelerinde 30 gün, Danıştayda ve idare mahkemelerinde 60 gün olan genel dava açma süresinin ilgilinin dava açmak için gerekli araştırma ve hazırlıklarını yapmasına, gerekiyorsa hukuki ve teknik yardım almasına yetecek düzeyde olduğu; açık, anlaşılabilir ve ulaşılabilir olan genel dava açma sürelerinin mahkemeye erişimi zorlaştıran ya da engelleyen kısa süreler olarak nitelendirilemeyeceği, özel dava açma süresi yerine genel dava açma süresinin uygulanması sayesinde ilgilinin, işlemde başvuru yolu ve süresinin gösterilmemesinden dolayı uğradığı mağduriyetin, mahkemeye erişim hakkının özüne zarar verecek seviyeye ulaşmadan önleneceği" gerekçesiyle, **yazılı olarak bildirilen özel veya genel dava açma süresine tabi idari işlemlerde dava açma süresinin belirtilmediği hallerde genel dava açma süresinin uygulanması gerektiği doğrultusunda içtihadın birleştirilmesine** yönelik karar vermişken, "*zımni ret işlemleri üzerine açılan davalarda, dava açma süresi hesaplanırken Anayasa'nın 40. maddesinin ikinci fıkrasındaki kural uygulanmak suretiyle dava açma süresinin işletilmesi veya işletilmemesi konusunda Danıştay daire ve kurullarınca verilen kararlar arasında süregelen bir aykırılık bulunmadığı, dolayısıyla 2575 sayılı Kanun'un 39. maddesinde aranan lüzum unsurunun gerçekleşmediği*" gerekçesiyle, **zımni ret işlemleri üzerine açılan davalarda dava açma süresinin işletilmesi veya işletilmemesi konusunda Danıştay dava daireleri ve kurulları kararları arasındaki aykırılığın içtihatların birleştirilmesi yoluyla giderilmesine yer olmadığına** yönelik karar vermiştir.

Bölge İdare Mahkemeleri kararları arasındaki aykırılığın giderilmesi istemine konu uyuşmazlıklar yukarıda yer verilen açıklamalar ve yargı kararları çerçevesinde incelendiğinde, geçici koruma statüsüne ilişkin olarak idarelerce tesis edilecek işlemlere karşı açılacak davaların özel dava açma süresine tabi oldukları yargı kararıyla da kabul edilmiş olmakla birlikte, işbu aykırılığın giderilebilmesi için, özel dava açma süresine tabi bir konu olan geçici koruma statüsünün veya bu statüye bağlı olarak geçici koruma kimlik belgesinin verilmesi talebiyle 2577 sayılı Kanun'un 10. maddesi kapsamında yapılacak başvuruların, idarelerce cevap verilmemek suretiyle zımnen reddedilmesinde, başka bir ifadeyle ortada ilgililere yazılı olarak bildirilen herhangi bir işlemin olmadığı durumlarda açılacak davaların hangi süreye tabi olduğunun ortaya konulması gerekmektedir.

2577 sayılı Kanun'un 10. maddesi ile dava açılabilir bir idari işlem niteliği kazanan zımni ret işlemlerinde, ortada ilgililere yazılı olarak tebliğ edilen bir işlem olmadığı, dolayısıyla Anayasa'nın 40. maddesi uyarınca özel dava açma süresine tâbi olmasına rağmen, bu hususun idarelerce ilgililere işlem tesis edilmek suretiyle bildirilmediği dikkate alındığında, özel dava açma süresine tabi bir işlemin tesisi için başvuruda bulunan ilgililerin, konunun özel dava açma süresine tabi olduğunu bilmeleri beklenerek bu davalarda özel dava açma süresinin uygulanması, mahkemeye erişim hakkını zorlaştıracak bir yorum olup, bu nedenle özel dava açma süresine tabi bir işlemin tesis edilmesi için bile olsa, cevap verilmemek suretiyle reddedilmiş sayılan işlemlerde, 2577 sayılı Kanun'un 7. maddesinde düzenlenen genel dava açma süresi olan altmış (60) günlük sürenin

dikkate alınması gerekmektedir.

Bu itibarla, aykırılığın giderilmesine konu edilen dava açma süresinin, 2577 sayılı Kanun'un 10. maddesi kapsamında aynı Kanun'un 7. maddesi uyarınca altmış (60) günlük genel dava açma süresine tabi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

III- SONUÇ :

Açıklanan nedenlerle; Bölge İdare Mahkemesi kararları arasındaki aykırılığın, yukarıda belirtilen gerekçe ile "yabancı uyruklu davacılar tarafından, geçici koruma statüsü veya bu statüye bağlı olarak geçici koruma kimlik belgesi verilmesi talebiyle yapılan başvuruların zımnen reddine ilişkin işlemlerin iptali istemiyle açılan davaların altmış (60) günlük genel dava açma süresine tabi olduğu" doğrultusunda giderilmesine kesin olarak, 14/05/2025 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

Başkan Hasan GÜZELER (X)	**Üye** Bilal ÇALIŞKAN (X)	**Üye** Hasan ODABAŞI (X)	**Üye** Doç. Dr. Gürsel ÖZKAN	**Üye** Hasan ÖNAL (X)
Üye Mürteza GÜLER	**Üye** Bilge APAYDIN	**Üye** Ali ÜRKER	**Üye** Fatih TERZİ	**Üye** Recep KILIÇ (X)
	Üye Ömer CİVRİ	**Üye** Sami KARATEKİN	**Üye** Hamdi ŞENLER	

KARŞI OY

X- Başvuruya konu olan kararlar arasındaki aykırılığı, yabancı uyruklu davacılar tarafından, geçici koruma statüsü veya bu statüye bağlı olarak geçici koruma kimlik belgesi verilmesi talebiyle yapılan başvuruların zımnen reddine ilişkin işlemlerin iptali istemiyle açılan davalarda, dava açma

süresi değerlendirilirken, otuz (30) günlük özel dava açma süresinin mi (6458 sayılı Kanun'un 80. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi), yoksa altmış (60) günlük genel dava açma süresinin mi dikkate alınması gerektiği hususu oluşturmaktadır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "Dava açma süresi:" başlıklı 7. maddesinde, "1. Dava açma süresi, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştayda ve idare mahkemelerinde altmış ve vergi mahkemelerinde otuz gündür.

2. Bu süreler;

a) İdari uyuşmazlıklarda; yazılı bildirimin yapıldığı,

b) Vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezalarından doğan uyuşmazlıklarda: Tahakkuku tahsile bağlı olan vergilerde tahsilatın; tebliğ yapılan hallerde veya tebliğ yerine geçen işlemlerde tebliğin; tevkif yoluyla alınan vergilerde istihkak sahiplerine ödemenin; tescile bağlı vergilerde tescilin yapıldığı ve idarenin dava açması gereken konularda ise ilgili merci veya komisyon kararının idareye geldiği; tarihi izleyen günden başlar..."; "**İdari makamların sükutu:" başlıklı 10. maddesinde,** "1. İlgililer, haklarında idari davaya konu olabilecek bir işlem veya eylemin yapılması için idari makamlara başvurabilirler.

2. Otuz gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır. İlgililer otuz günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde, konusuna göre Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine dava açabilirler. Otuz günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgili bu cevabı, isteminin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebilir. Bu takdirde dava açma süresi işlemez. Ancak, bekleme süresi başvuru tarihinden itibaren dört ayı geçemez. Dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde, otuz günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açabilirler." hükümlerine yer verilmiştir.

6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun "İdari itiraz ve yargı yolu" başlıklı 80. maddesinde, "(1) Bu Kısımda yazılı hükümler uyarınca alınan kararlara karşı idari itiraz ve yargı yoluna başvurulduğunda aşağıdaki hükümler uygulanır:...

ç) 68 inci maddede düzenlenen yargı yolu hariç olmak üzere, 72 nci ve 79 uncu maddeler çerçevesinde alınan kararlara karşı, kararın tebliğinden itibaren on beş gün, alınan diğer idari karar ve işlemlere karşı kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde, ilgili kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı tarafından yetkili idare mahkemesine başvurulabilir." hükmü yer almıştır.

2577 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca, ilgililerin, haklarında idari davaya konu olabilecek bir işlem veya eylemin yapılması için idari makamlara başvurabileceği, otuz gün içinde bir cevap verilmezse isteğin reddedilmiş sayılacağı, otuz günün bittiği tarihten itibaren **dava açma süresi içinde**, konusuna göre Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine dava açabilecekleri kuralına yer verilmiş olup, anılan Kanun'un dava açma süresini düzenleyen 7. maddesi uyarınca dava açma süresi, **özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde** Danıştayda ve idare mahkemelerinde altmış gün olarak hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, 2577 sayılı Kanun'un 10. maddesi kapsamında başvuruda bulunan ilgililerin başvurularına idarelerce otuz (30) gün içerisinde herhangi bir cevap verilmemesi üzerine

reddedilmiş sayılacak olan isteklerine konu işlemlerin, özel kanunlarında ayrı dava açma süresi öngörülen işlemlerden olması halinde, bu başvuruların zımnen reddine ilişkin işlemlerin de bu dava açma sürelerine tabi olacağı anlaşılmaktadır.

Kurulumuzun 14/05/2025 tarih ve E:2025/13, K:2025/34 sayılı kararı ile, 6458 sayılı Kanun'un 80. maddesi metninde de açıkça bulunduğu kısımda yazılı hükümler uyarınca alınan kararlara karşı idari itiraz ve yargı yolu usulünün gösterildiğinin belirtilmesi ve anılan Kanun'da, söz konusu 80. madde ile geçici koruma statüsünü düzenleyen 91. maddenin aynı kısımda yer almaları karşısında, **geçici koruma statüsü ile ilgili olarak idarelerce tesis edilecek işlemlerin** 6458 sayılı Kanun'un 80. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi kapsamındaki diğer idari karar ve işlemlerden olduğu ve dolayısıyla bu işlemlerin iptali istemiyle açılacak davaların, **otuz (30) günlük özel dava açma süresine tabi olduğu** sonucuna varıldığı gerekçesiyle, Bölge İdare Mahkemesi kararları arasındaki aykırılığın, "yabancı uyruklu davacıların geçici koruma statülerinin veya bu statüye bağlı olarak verilen geçici koruma kimlik belgelerinin iptaline ilişkin işlemlerin iptali istemiyle açılan davaların, 6458 sayılı Kanun'un 80. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi kapsamında otuz (30) günlük özel dava açma süresine tabi olduğu" doğrultusunda giderilmesine kesin olarak karar verildiği dikkate alındığında, yabancı uyruklu davacılar tarafından, geçici koruma statüsü veya bu statüye bağlı olarak geçici koruma kimlik belgesi verilmesi talebiyle 2577 sayılı Kanun'un 10. maddesi kapsamında yapılan başvuruların zımnen reddine ilişkin işlemlerin de, özel nitelikteki kanun olan 6458 sayılı Kanun'un 80. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi kapsamında otuz (30) günlük dava açma süresine tabi olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, aykırılığın "yabancı uyruklu davacılar tarafından, geçici koruma statüsü veya bu statüye bağlı olarak geçici koruma kimlik belgesi verilmesi talebiyle yapılan başvuruların zımnen reddine ilişkin işlemlerin iptali istemiyle açılan davaların, 6458 sayılı Kanun'un 80. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi kapsamında otuz (30) günlük özel dava açma süresine tabi olduğu" doğrultusunda giderilmesi gerektiği oyuyla, karara katılmıyoruz.

Başkan	**Üye**	**Üye**	**Üye**	**Üye**
Hasan GÜZELER	Bilal ÇALIŞKAN	Hasan ODABAŞI	Hasan ÖNAL	Recep KILIÇ